

'Recht doen aan inzet veteranen'

Man met een missie

ZELF NOEMT HIJ HET EEN EREPLICHT. DE 86-JARIGE INDIË- EN NIEUW-GUINEAVETERAAN JACQUES ZENO BRIJL ZET ZICH DAGELIJKS MET HART EN ZIEL IN OM OUD-MILITAIREN ALSNOG AAN EEN **EERVOLLE ONDERSCHIEDING** TE HELPEN. GEËMOTIONEERD: "K WIL RECHT DOEN AAN DIE MENSEN DIE BEREID WAREN OFFERS TE BRENGEN VOOR HET VADERLAND." TEKST: LEO DE ROOIJ | FOTO'S: MAURITS VAN HOUT (MCD)

De 86-jarige Indië- en Nieuw-Guineaveteraan Jacques Zeno Brijl zet zich dagelijks met hart en ziel in om oud-militairen alsnog aan een eervolle onderscheiding te helpen.

In de Haagse woning van luitenant-kolonel b.d. Brijl, trotse drager van het Bronzen Kruis, ga je al gauw 'terug in de tijd'. Een grote foto van het maritieme patrouillevliegtuig Orion en een koperen scheepsbel duiden op warme banden met de Koninklijke Marine. "Mijn oom LTZ 1 'Naas' Chömpff was bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in Azië commandant op de torpedojager Piet Hein. Tijdens de slag met een Japans vlooteskader in 1942 in de zeestraat Badoeng verloor hij het leven, waarvoor hij postuum de Militaire Willemsorde 4^e klasse kreeg toegekend. En een oudere broer van mijn vader, Boy Brijl, was gezagvoerder bij de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij, die werd ingezet voor het vervoer van troepen en materieel. Boy Brijl kreeg in 1947 postuum het Kruis van Verdienste toegekend. Zelf heb ik later in Nieuw-Guinea en Suriname veel samengewerkt met de Marine Luchtvaartdienst (Catalina vliegboten!) en met eenheden van het Korps Mariniers. Als voorzitter van de medische hulporganisatie Horizon Holland Foundation tenslotte hadden we in de periode 1985-95 veel hulp van het 320 Squadron van vliegbasis Valkenburg. Dus ja: een innige en warme vriendschap met onze 'Navy'", lacht Brijl.

"Deze mensen hebben offers gebracht voor hun land, ons land. Daar mogen wij ze dankbaar voor zijn"

Inlossen ereschuld

Die contacten komen zeker van pas bij de missie die Brijl zich heeft gesteld: het land afstruinen naar veteranen die een eervolle onderscheiding verdienen. "Voor de goede orde: dit is geen verwijt aan Defensie. Maar er zijn nog zeker enkele honderden oud-militairen die om uiteenlopende redenen recht hebben op zo'n insigne. Vaak weten de mensen zelf niet wat de mogelijkheden zijn. Dan help ik ze daarbij, zodat aan hun inzet ook recht wordt gedaan."

Met lichtelijk trillende handen opent Brijl een doosje met daarin het Mobilisatie Oorlogskruis. "Ziet U dit? 'Den Vaderlant Ghetrouwe' staat op de achterzijde van de onderschei-

Een dikke map met krantenknipsels en kopieën getuigt van iedere succesvolle missie van Brijl.

ding te lezen. Deze mensen hebben offers gebracht voor hun land, ons land. Daar mogen wij ze dankbaar voor zijn. Noem 't het inlossen van een ereschuld. Mijn missie is om de mensen die offers hebben gebracht alsnog een onderscheiding te doen toekennen. Daarmee houden we onszelf als het ware een spiegel voor: Kijk eens Nederland, deze mensen waren bereid offers te brengen. Ja, soms zelfs hun leven te geven voor het vaderland. Erkenning daarvoor is wel het minste."

Dikke map

In de drie jaar dat hij hiermee actief is, heeft Brijl al zo'n twintigtal veteranen aan een eervolle onderscheiding 'geholpen', al blijft hij daar zelf uiterst bescheiden onder. "Voor veel oudere mensen is Den Haag of Defensie te ver weg, te ingewikkeld benaderbaar. Ik ken de weg en heb de tijd. Zolang het duurt tenminste", schaterlacht hij.

Een dikke map met krantenknipsels en kopieën getuigt van iedere succesvolle missie van Brijl, die moeiteloos verhaal na verhaal oplepelt bij weer een nieuwe toekenning. "Kijk, hiermee begon het balletje in 2011 te rollen. Ik hielp de bijna blinde, 95-jarige Kees de Lathouder om na 70 jaar eindelijk erkenning te krijgen in de vorm van het Mobilisatie Oorlogskruis. Daarover verscheen een artikel in de Telegraaf, en toen was het hek van de dam."

Internationale verzoeken

Brijl kreeg steeds meer verzoeken uit binnen- en buitenland om te assisteren bij het streven naar erkenning. Het Oorlogskruis voor KNIL-sergeant Koos Pattinama, postuum uitgereikt aan zijn dochter. De in Australië wonende 89-jarige Robert Beets, die maar liefst drie onderscheidingen kreeg (Mobilisatie Oorlogskruis, Ereteken voor Orde en Vrede, Demobilisatie-insigne KNIL). De oorlogsveteranen Max Paulus

en Alexander Kessing, dienstplichtig vliegtuigmakers bij de Marine Luchtvaartdienst die op Soerabaja waren gestationeerd en - evenals KNIL-militair Ron Scholte - in krijgsgevangenschap de atoombom op Nagasaki overleefden.

Waardering

Van recenter datum is de onderscheiding voor marineman Thom Thoma op Curaçao. Die ontving onlangs uit handen van de Commandant Zeemacht in het Caribisch gebied, brigade-generaal der mariniers Dick Swijgman, het Nieuw Guinea Herinneringskruis (NGHK) vanwege zijn inzet 55 jaar geleden als korporaal elektromonteur voor de marine. Thoma spreekt per mail aan Brijl zijn waardering uit: "Dankzij uw bemiddeling wil ik u bedanken voor een indrukwekkende middag op 20 september, toen mij het NGHK op de borst werd gespeld."

Voormalig marn 2 Jan Heuving kreeg op 17 oktober zijn NGHK-onderscheiding opgespeld door de burgemeester van Apeldoorn. En postuum ontvangt dr. S. Jeekel binnenkort de dapperheidsonderscheiding MOK voor zijn reeds overleden vader, oud-marineman Sijte Jeekel. Ook weer dankzij de bemiddeling van Jacques Brijl. En het houdt maar niet op. Tijdens ons gesprek ploft een dikke envelop in de brievenbus van huize Brijl, die echtgenote Mies overhandigt met de woorden: "Alsjeblieft Zeno, weer een nieuwe klant voor je..."

Veteraan Brijl heeft de briefopener al in de aanslag: "Het is wel veel werk, maar zolang het nog kan, doe ik het graag", zegt hij. "Ieder mens is toch op zoek naar een beetje waardering...?" ↑

Het Mobilisatie Oorlogskruis. Dankzij de bemiddeling van Brijl ontvangen veel veteranen alsnog een eervolle onderscheiding.

